

де $Q_i^* = \max_t \{Q_{it}\}$ – максимальне значення обсягу валового доходу для i -го підприємства за період дослідження t ; $K_i^* = K_i(Q_i^*)$ – вартість основних засобів i -го підприємства, за період у якому досягається максимальне значення обсягу валового доходу.

В результаті проведених досліджень встановлено, що високий потенціал інноваційного розвитку мають підприємства які увійшли до першої групи, зокрема: ВАТ “Львівський локомотиворемонтний завод”, ВАТ “Івано-Франківський локомотиворемонтний завод” та ВАТ “Львівський інструментальний завод”.

Результати дослідження підтвердили доцільність оцінювання інноваційного потенціалу розвитку промислових підприємств на підставі значень двох індикаторів розвитку – середнього річного темпу приросту валового доходу і рівня потенціалу розвитку підприємства. Використання цих показників забезпечує повноту, об’єктивність, обґрунтованість і наочність оцінки розвитку підприємств. Крім цього існує можливість встановлення тенденції розвитку підприємства у часі. Розроблений підхід до оцінювання рівня розвитку підприємств відзначається обґрунтованістю і доступністю. Подальші дослідження можуть охоплювати методи встановлення інтегральної кількісної оцінки розвитку промислових підприємств.

1. Тимошук М.Р. Планування соціально-економічного розвитку підприємств: [монографія] / М.Р. Тимошук, О.С. Кузьмін, Р.В. Фещур, Р.В. Шуляр, Н.Ю. Подольчак, І.Б. Олексів. – К.: УБС НБУ, 2007. – 449 с. 2. Самуляк В.Ю. Система факторних оцінок рівня розвитку підприємств / В.Ю. Самуляк // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Вісник НУ “Львівська політехніка” – Л.: Видавництво НУ “Львівська політехніка”, 2009. – №657. – С.83-94. 3. Самуляк В.Ю. Оцінювання рівня розвитку підприємств / В.Ю. Самуляк, Р.В. Фещур // Логістика: Вісник НУ “Львівська політехніка” – Л.: Видавництво НУ “Львівська політехніка”, 2008. – №633. – С.627-636.

Н.В. Фігун

Національний університет “Львівська політехніка”

ЗАМІННІ ТА ЗАПАСНІ ЧАСТИНИ ДО ПРОДУКЦІЇ АВТОМОБІЛЕБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЙ

© Фігун Н.В., 2011

Для кожної країни автомобілебудівна промисловість є однією із ключових, від її успішного функціонування у значній мірі залежить добробут населення. У зв’язку з технологічною складністю автомобілів, наявністю великої кількості комплектуючих частин, їхньої різноманітності як зі сторони функціональних властивостей, так і з боку матеріалів і методів виготовлення, автомобілебудівна промисловість тісно пов’язана і здійснює значний вплив на велику кількість суміжних галузей. Так, згідно даних АСЕА станом на 2007 рік тільки у Німеччині автомобільна галузь налічувала близько 834 тисячі працівників, при цьому, у середньому, кожен працівник даної галузі створює як мінімум 5 робочих місць у суміжних галузях. За роки становлення сучасної економіки, формування законодавчої бази, відновлення української ділової мови намітилися тенденції до запозичення великої кількості слів іншомовного походження, іноземних термінів, некоректного перекладу літератури фахового спрямування та застосування результатів перекладу без аналізу та адаптації до мовних особливостей української мови. Наведені тенденції особливо

характерні для автомобілебудівної промисловості, а як наслідок для значної кількості суміжних підприємств. Результатом висвітлених тенденцій є виникнення великої кількості неточностей, плутанини, непорозуміння у тому числі і у сфері автомобілебудування, що є негативним чинником у розвитку кожного підприємства.

Кожен автомобіль складається із понад 5 тисяч окремих комплектуючих частин (деталей), їхня номенклатура постійно змінюється як у напрямку спрощення так і ускладнення. У процесі технічного огляду на спеціалізованому підприємстві зазвичай звучить така термінологія частин, як: запасні частини, заміни, оригінальні та не оригінальні запчастини, ідентичні та не ідентичні запасні частини, відновлені, вживані, резервні, обмінні тощо. Така різноманітність назв частин створює підґрунтя до плутанини як з боку споживачів так і з боку працівників ремонтних майстерень, що створює недоцільні перепони для формування продуктивної співпраці обох ланок. Для встановлення сутності усіх наведених значень необхідним є розгляд варіантів тлумачення слів в українській мові, якими намагаються позначити автомобільні частини. Згідно визначень тлумачного словника української мови:

- частина – це окрема складова одиниця, елемент цілого, складовий елемент окремого механізму, устаткування, машини;
- елемент – найпростіша складова системи, яка розглядається умовно неподільною, в залежності від поставлених завдань;
- заміний – той, що служить, застосовується для заміни чого-небудь або замінюється чим-небудь;
- запасний – виготовлений про запас, на випадок потреби, заготовлений, виготовлений поряд із основним, додатковий, призначений для заміни;
- оригінал – те, що є зразком для відтворення, переробки або копіювання;
- ідентичний – однаковий, рівнозначний, тотожний;
- відновлення – надавати попереднього вигляду чому-небудь зіпсованому, пошкодженому, зруйнованому;
- вживаний – не новий, той, що був у користуванні;
- резервний – той, що виготовляється для резерву, а потім застосовується за умов потреби, запасний;
- обмінний (обмінювати) – той, за який віддаючи отримуєш щось або дещо.

Проаналізована вище інформація дає можливість сказати, що найбільш коректним є віднесення назви “замінна частина” до всіх частин автомобіля, оскільки будь-яка частина підлягає заміні. Запасними або ж резервними (дані поняття ототожнюються у словнику) можна вважати такі заміни частини, які виготовляються додатково, про запас, з метою забезпечення можливого майбутнього попиту. Так, німецькі економісти Хайліг та Герке запасними частинами називають всі ті частини, які можуть бути у перспективі замінені, а отже запасні частини є значно вужчим поняттям. Оригінальні заміни частини – це ті частини, які виготовляються безпосередньо виробником автомобіля або ж підприємствами, які володіють правом, технологією та ліценцією на виготовлення даних частин. Не оригінальні заміни частини виготовлені підприємствами відповідно без зазначеної сертифікації і стандартів підприємства-виробника автомобіля. Ідентичні заміни – це ті частини, які є однаковими як по вигляду так і за функціональними властивостями. Згідно оновленого законодавства Німеччини даний термін вважається некоректним і ототожнюється з оригінальними замінними частинами. Відновленими замінними частинами слід вважати частини, які внаслідок зносу, поломки були відновлені і повернені до первісного стану. Вживані – ті частини, які були певний період у використанні, а обмінні – це ті, за здачу (обмін) яких одержується попередньо відновлена замінна частина (зазвичай за нижчою ціною ніж новий аналог). Окрім цього у літературі застосовуються і такі терміни до автомобільних частин як: деталь, компонент, модуль, агрегат, система тощо.

- деталь – виріб, виготовлений із однорідного матеріалу без використання складальних операцій;
- вузол – частина механізму, який формується за рахунок складного поєднання деталей;

- механізм – це з'єднані між собою деталі та вузли, рухомими елементами, які виконують наперед визначені дії, під впливом зовнішньої сили;
- агрегат – сукупність об'єднаних вузлів або механізмів, які утворюють систему або її певну частину;
- система – сукупність взаємопов'язаних вузлів та механізмів, які взаємодіють один між одним виконуючи наперед визначені функції;
- компонент – складова частина, різновид, елемент системи;
- модуль – частина, вузол, елемент системи, який виконує певну функцію у пристрої і здатний працювати самостійно, поза системою;

До компонентів відносять частини, сукупність яких утворює певну складову виробу з характерною функціональністю, при цьому сукупність цих компонентів формують модуль. Групи компонентів відібрані за функціональним призначенням застосовують у виробництві автомобілів (до них відносять двигуни, бортові комп'ютери, інтер'єри тощо) і називаються системами.

Згідно українських стандартів існують такі види виробів: деталі, складальні одиниці, заготовки, комплекси та комплекти. Заготовка – це виріб, зміна форми, розмірів якого призводить до утворення деталей чи складальних одиниць. Складальна ж одиниця – це виріб, створений із використанням складальних операцій над його складовими частинами. Комплекс – це сукупність складальних одиниць, з'єднаних між собою складальними операціями, з метою виконання взаємопов'язаних функцій. Комплект – декілька виробів, які не з'єднуються між собою призначені виконувати однотипні функції допоміжного характеру (наприклад запасні частини).

Запасні частини, попри їх часте ототожнення із замінними – є вужчим поняттям, і застосовуються зазвичай у ремонтних процесах, формуються у комплекти, та можуть виступати як деталлю, вузлом, агрегатом, так і системою. Виходячи із наведеного вище, можна зробити висновок, що замінними необхідно вважати усі частини до автомобілів, які знаходяться у запасі, безпосередньо у експлуатації, у ремонті чи відновленні, а встановлення характеру замінної частини можливе шляхом аналізу цілей та мети її використання.

М.І. Хмельчук
Університет банківської справи НБУ

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В СТРАТЕГІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

© Хмельчук М.І., 2011

Модернізація та інноваційний розвиток є безальтернативними пріоритетними напрямками реформування національної економіки у посткризовий період [1]. Водночас брак фінансових ресурсів, зокрема хронічний дефіцит держбюджету України, ускладнює реалізацію інноваційних програм. Це у свою чергу вимагає диверсифікації механізмів їх фінансування на засадах не лише безповоротного бюджетного фінансування, але і на поворотній, тобто кредитній основі. Адже як справедливо відзначав Й. Шумпетер, “кредит – це в основному створення купівельної здатності для передачі її підприємцеві, що відкриває йому доступ до народногосподарського потоку благ ще до того, як він отримає на це обґрунтоване право”[2, с. 217]. Відтак саме завдяки підприємницькому хисту та кредитним ресурсам відбувається передислокація чинників виробництва з попередніх сфер використання і зосередження на нових, продуктивніших напрямках економічного прогресу.

З цих позицій заслуговує уваги дослідження кредитних важелів фінансового забезпечення стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України. Водночас враховуючи специфіку функціонування національного кредитного ринку, котрий головним чином зосереджений у сегменті банківського кредитування, доцільно визначити пріоритети саме банківського кредитування.